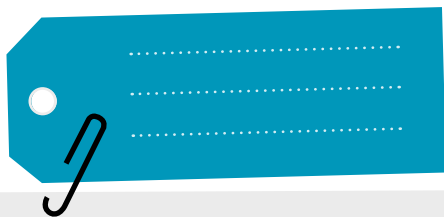

ABC

PARTICIPATIEF JONGERENWERK

VISIE

HFDSTK 1

ABC

COLOFON

© 2013, TRAVERS ADVIES EN PROJECT

[ONDERDEEL VAN TRAVERS WELZIJN]

TEKST : ROZEMARIJN SCHOOT, RENSKÉ SMIT EN BART DEMMERS

VORMGEVING : VORMSHOP, ZWOLLE

TWEDE DRUK

ISBN: 9789081622400

WILT U MEER WETEN OVER ABC PARTICIPATIEF JONGERENWERK? GA NAAR
WWW.TRAVERSWELZIJN.NL/ADVIESENPROJECT. NIETS UIT DEZE UITGAVE MAG
WORDEN VERVEELVOLDIGD EN/OF OPENBAAR GEMAAKT WORDEN OP WELKE WIJZE
DAN OOK, ZONDER SCHRIFTELIJKE TOESTEMMING VAN DE UITGEVER.

BLZ 2

INHOUDSOPGAVE

BLZ 3

BLZ 4	VOORWOORD
BLZ 5	INLEIDING
BLZ 6	HFDSTK 1 VISIE OP JONGEREN EN HET DOEL VAN DE ABC METHODE
BLZ 9	HFDSTK 2 DE METHODE
BLZ 9	2.1. ABC STAAT VOOR...
BLZ 16	2.2. PARTICIPATIE ALS MIDDEL
BLZ 20	HFDSTK 3 ABC IN DE PRAKTIJK, JONGERENCENTRUM LEVEL Z
BLZ 21	3.1. HOE KOMEN JONGEREN IN AANRAKING MET DE METHODE?
BLZ 22	3.2. ALS JONGEREN BINNEN ZIJN
BLZ 24	3.3. STRUCTUUR VAN SAMENWERKEN
BLZ 25	3.4. CULTUUR
BLZ 26	3.5. CONTINU VERBETEREN
BLZ 28	HFDSTK 4 ABC VOOR ORGANISATIES
BLZ 29	4.1. BASISHOUDING
BLZ 29	4.2. JONGERENWERKER
BLZ 33	4.3. MANAGER
BLZ 34	4.4. ORGANISATIE
BLZ 36	NAWOORD & DANK
BLZ 36	BRONNEN
BLZ 37	TESTIMONIALS

“Er is een duidelijke omslag zichtbaar van een verzorgingsstaat naar een participatiestaat.”

VOORWOORD

BLZ 4

MET TROTS PRESENTEREN WIJ: ABC PARTICIPATIEF JONGERENWERK. ONZE ERVARINGEN MET ABC ZIJN HEEL POSITIEF EN PASSEN BIJ DE HUIDIGE MAATSCHAPPELIJKE ONTWIKKELINGEN.

Er is een duidelijke omslag zichtbaar van een verzorgingsstaat naar een participatiestaat. We verwachten nu en in de toekomst meer van de zelf- en samenredzaamheid van burgers en we geven een stuk verantwoordelijkheid terug. Onze rol als professionals is burgers, dus ook jongeren, hiertoe in staat te stellen en dit proces te begeleiden. ABC geeft heldere en praktische handvatten om hieraan vorm te geven.

Passend bij het gedachtegoed van ABC is deze methode ontwikkeld in de dagelijkse praktijk van het jongerenwerk. Onze jongerenwerker Bart Demmers heeft samen met zijn collega's en de jongeren van jongeren centrum Level Z de ABC methode ontwikkeld en vormgegeven. Het resultaat mag er zijn, allen hartelijk bedankt!

Marianne Huibers, oud-directeur Travers Welzijn

INLEIDING

Voor je ligt het boek waarin wij de kernpunten van de ABC methode uiteenzetten. Of je nu jongerenwerker, manager, bestuurder of beleidsmedewerker bent, we willen iedereen inspireren die met jongeren werkt, of wil werken.

ABC is een methode die in de praktijk goed voelbaar en zichtbaar is. In hoofdstuk 1 vertellen we over de visie die aan ABC ten grondslag ligt en waar ABC voor staat wordt in hoofdstuk 2 onthuld. In hoofdstuk 3 is te lezen hoe je met ABC kunt werken en ten slotte beschrijft hoofdstuk 4 wat ABC betekent voor de verschillende lagen van een organisatie.

ABC is niet onopgemerkt gebleven. Het jongerenwerk van Level Z, die de methode heeft ontwikkeld, wordt veel gevraagd voor workshops, trainingen en rondleidingen en we begeleiden organisaties die ABC willen implementeren. Behalve Travers Welzijn, werken het jongerenwerk van Caleidoscoop in Heerenveen, de Meerpaal in Dronten en de Jongerenraad Zwolle inmiddels ook met ABC. Zij hebben allen meegewerkt aan dit boek.

LEESBAARHEID

In het kader van leesbaarheid is het boek in de 'hij-vorm' geschreven. Waar 'hij' of 'zijn' staat, kan ook 'zij' of 'haar' worden gelezen. Meestal spreken we in dit boek over jongeren, soms over tieners. Onder tieners verstaan wij alle jeugd tussen 9 en 12 jaar. Met jongeren bedoelen wij jeugd in de leeftijd van 13 tot 23. De quotes zijn van jongeren, tenzij anders is vermeld.

HFDSTK 1

VISIE OP JONGEREN EN HET DOEL VAN DE ABC METHODE

BIJ HET ONTSTAAN VAN DE ABC METHODE ZIJN WE TERUGGEGAAN NAAR HOE WIJ AANKIJKEN TEGEN JONGEREN EN HET JONGERENWERK.

Jongeren zijn burgers. We willen graag dat burgers meebeslissen en in staat zijn (worden gesteld) om invloed uit te oefenen op hun eigen leefomgeving, met andere woorden: participeren. Sterker nog, het Europees Grondrecht stelt dat alle kinderen en jongeren de kans moeten krijgen gehoord te worden, serieus genomen moeten worden en de kans moeten krijgen te participeren in besluitvorming die hen aangaat.

Om dit te kunnen doen heb je sociale en maatschappelijke competenties nodig. Denk hierbij aan het dragen van verantwoordelijkheid, samenwerken, communiceren, enzovoort. Jongeren zijn volop in staat deze competenties te ontwikkelen. En toch levert het dagelijks leven voor veel jongeren te weinig momenten waarop ze kunnen participeren en zich sociale en maatschappelijke competenties eigen kunnen maken.

Daarmee bedoelen we momenten of situaties waar jongeren samen met andere jongeren en volwassenen kunnen meedenken, meedoen en meebeslissen. Als volwaardig partner gezien worden, op maat ondersteund worden en van alle informatie op de hoogte zijn.

Situaties waarbij jongeren fouten mogen maken en toch verantwoordelijkheden krijgen. Wij vinden dat een rol voor de jongerenwerker (en het omringend management, de organisatie en beleid) is weggelegd om die mogelijkheden te faciliteren en jongeren te ondersteunen in het ontwikkelen van sociale en maatschappelijke competenties.

Onze visie hebben we verder uitgewerkt om doel, uitgangspunten en middelen te bepalen. Waar we op uitkwamen laat zich het beste uitdrukken in figuur 1.

Uit het figuur wordt duidelijk dat we een werkwijze hebben ontwikkeld die ervoor zorgt dat jongeren zich betrokken voelen en daardoor komen tot participatie, waardoor ze sociale en maatschappelijke competenties ontwikkelen. Het uitgangspunt dat we hanteren is dat jongeren leren van elkaar, leren door te doen en dat ze verantwoordelijkheid dragen voor hetgeen dat ze doen. Met de ABC methode kun je hiervoor de voorwaarden creëren.

ONTWIKKELING ▶

DOEL _
JONGEREN ONTWIKKELEN SOCIAAL
MAATSCHAPPELIJKE COMPETENTIES

STRATEGIE _
JONGEREN LEREN DOOR DOEN,
ERVAREN EN LEREN VAN ELKAAR

MIDDEL _
JONGEREN LATEN PARTICIPEREN

UITGANGSPUNTEN _
CREËREN VAN BETROKKENHEID
BIJ JONGEREN & HET GEVEN VAN
VERANTWOORDELIJKHEID.

METHODE _
ABC METHODE

▶ JONGERENWERK

Als we in dit boek spreken over betrokkenheid, dan bedoelen we affectieve betrokkenheid (volgens Allen & Meyer, 1990). Affectieve betrokkenheid houdt in dat een individu verlangen en affectie voelt om de relatie voort te zetten en hierin te investeren. In tegenstelling tot normatieve betrokkenheid, waar een individu de relatie in stand houdt, omdat hij zich daartoe verplicht voelt.

BLZ 8

HFDSTK 2

DE METHODE

NU WE WETEN WELKE VISIE AAN DE ABC METHODE TEN GRONDSLAG LIGT EN WAT HET DOEL VAN DE METHODE IS, KUNNEN WE VERDER GAAN OM DE KERN VAN DE METHODE UITEEN TE ZETTEN.

2.1 ABC STAAT VOOR....

Hoog tijd om de betekenis van de letters toe te lichten.

A STAAT VOOR: ACTIE OP MAAT

B STAAT VOOR: BESLISSEN OP MAAT

C STAAT VOOR: COMMUNICATIE OP MAAT

Hoewel de letters elk voor een eigen voorwaarde staan, moet worden opgemerkt dat de A(ctie), B(eslissen) en C(ommunicatie) niet los van elkaar gezien kunnen worden. Ze ondersteunen en versterken elkaar en creëren samen een participatiecultuur. Kortom: je kunt niet op één van de drie voorwaarden inzetten. Alle voorwaarden heb je nodig om de betrokkenheid van jongeren te stimuleren en te onderhouden, zodat zij gaan en blijven participeren.

BLZ 9

IN WELKE VOLGORDE JE WERKT IS NIET VAN BELANG. WEL IS HET BELANGRIJK DAT ALLE DRIE DE VOORWAARDEN NAAST ELKAAR WORDEN GECREËERD.

HOVANIS DRAAIT DE ABC LIEVER OM. "EERST COMMUNICATIE: IK KEN DE SITUATIE, WE HEBBEN ALLE INFORMATIE. DAN BESLISSEN: OP BASIS VAN DIE INFORMATIE BEPALEN WE SAMEN WAT DE BESTE BESLISSING IS. DAN ACTIE: WAT MOET ER GEBEUREN? WIE WIL EN KAN VERSCHILLENDE TAKEN OP ZICH NEMEN VANUIT ZIJN OF HAAR EXPERTISE OF ONTWIKKELPUNT? WIE IS VERANTWOORDELIJK EN WAARVOOR? EN DAN GAAN WE ERVOOR!"

OEFENING

Neem iets in gedachten waarbij jij je erg betrokken voelt en waarin je actief participeert. Dat kan van alles zijn, bijvoorbeeld een project, je werk of vrijwilligerswerk. Kies iets en ga daar met je aandacht naartoe. Beantwoord vervolgens de volgende vragen, er is geen goed of fout, kijk gewoon helder naar de situatie die je hebt gekozen.

A : Doe je (daar) iets dat bij je past? Of kun je er veel van leren?

B : Maakt het verschil dat jij er bent? Heb je invloed?

C : Weet je er veel van? Of weet je waar je informatie kunt krijgen?

Was het antwoord op alle vragen ja? Grote kans dat je nu nog steeds participeert in datgene waarbij jij je betrokken voelt. Heb je op één of meer vragen nee geantwoord? Vraag je dan eens af: is er sprake van duurzame participatie? Met andere woorden, voel jij je hierbij zo betrokken dat je er langere tijd energie in wilt steken?

A_ ACTIE (PARTICIPATIE) OP MAAT

Het jongerenwerk richt zich op jongeren in hun vrije tijd. Dit betekent werken met jongeren op vrijwillige basis. Dat benadrukt de aanspraak die je maakt op de betrokkenheid van de jongere. In je vrije tijd wil je immers doen wat je leuk vindt. Daarom begint de methode ook met de A van actie op maat.

We kijken per jongere goed naar wat hij wil en leuk vindt/enthousiast van wordt.

We bespreken wat hij al kan en verder wil ontwikkelen. Dit gebeurt meestal op het niveau van interesses en vaardigheden. We zorgen er dus voor dat we de jongeren kennen en weten wat hen drijft en bezighoudt. Geen jongere is gelijk, dus worden er zoveel mogelijk participatiemogelijkheden op maat gecreëerd.

Omdat jongeren ook nog aan het ontdekken zijn wat ze interesseert en wat bij hen past, kan op maat ook betekenen: nieuwe dingen uitproberen.

We zorgen er vervolgens voor dat we in contact blijven met de jongere. We houden in de gaten of de jongere nog op zijn plek zit met zijn taken en verantwoordelijkheden. Als de uitdaging er een beetje af is, of hij heeft intussen met iets anders kennis gemaakt dat hem meer energie

geeft, dan spelen we daarop in (Actie op maat). Dat betekent niet dat taken vrijblijvend zijn. We bespreken dan ook de betekenis van verantwoordelijkheid met jongeren:

VER-ANT-WOOR-DE-LIJK-HEID [v, meervoud]

1. de plicht om verantwoording af te leggen
2. grote zorg en toewijding die voor iets vereist zijn (Van Dale)

RICK IS 13 ALS HIJ VOOR HET EERST IN HET JONGERENCENTRUM KOMT EN HEEFT VEEL AFFINITEIT MET MUZIEK EN TECHNIEK. SAMEN MET DE JONGERENWERKER WORDT BESPROKEN OF HET JONGERENCENTRUM HEM KAN ONDERSTEUNEN BIJ WAT HIJ WIL LEREN. IN HET GEVAL VAN RICK HIELD DIT IN DAT HIJ EEN ROL KREEG IN HET VERZORGEN VAN LICHT EN GELUID IN HET JONGERENCENTRUM. HIJ LOOPT NU STAGE BIJ LEVEL Z VANUIT ZIJN OPLEIDING SOCIAAL AGOGISCH WERKER. ZIJN KENNISMAKING MET HET JONGERENWERK IN LEVEL Z HEEFT INVLOED GEHAD OP ZIJN STUDIEKEUZE.

“De A, B en C ondersteunen en versterken elkaar en creëren samen een participatiecultuur.”

TOM IS AL LANGE TIJD BETROKKEN BIJ JONGERENCENTRUM LEVEL Z. HIJ IS BEGONNEN BIJ DE DJ WERKGROEP, OMDAT HIJ GRAAG WILDE LEREN DRAAIEN. MAAR, OOK HET BEVEILIGEN HAD ZIJN INTERESSE EN HIJ WILDE OP DIE MANIER ZIJN BIJDRAGE LEVEREN AAN HET JONGERENCENTRUM. TOM HEEFT EEN TOEZICHTWERKGROEP OPGERICHT EN HEEFT DAAR ANDERE JONGEREN BIJ BETROKKEN. HIJ ORGANISEERDE BEVEILIGINGSCURSUSSEN EN ZIT DE WERKGROEP VOOR. SAMEN REGELEN ZE HET TOEZICHT IN HET JONGERENCENTRUM. ZE LEREN NIEUWE WERKGROEPLEDEN HOE ZE MET BEZOEKERS KUNNEN OMGAAN EN HOE HUN AANWEZIGHEID HET ONTSTAAN VAN PROBLEMEN TIJDENS OPENINGSMOMENTEN KAN VOORKOMEN. TOM LEERT HIERBIJ ZELF OOK WEER NIEUWE DINGEN EN DIE DRAAGT HIJ ZOVEEL MOGELIJK OVER AAN ANDEREN.

B_ BESLISSEN OP MAAT

Echte betrokkenheid wordt gecreëerd door jongeren niet alleen mee te laten praten, maar door ze ook te laten beslissen. Hierbij geldt eveneens dat de beslissingsmogelijkheden op maat worden gecreëerd. Jongeren zijn op de hoogte van die mogelijkheden en kiezen zelf of ze daar gebruik van maken. Je moet niet, je mag. Vooraf worden hiervoor samen met de jongeren duidelijke verwachtingen en kaders gesteld. Wanneer jongeren de expertise missen om een beslissing te nemen, worden ze uitgedaagd om zich deze eigen te maken (mits haalbaar), om als volwaardig partner in de besluitvorming te kunnen participeren.

Het is ook belangrijk iets te zeggen over de manier waarop het maken van beslissingen tot stand komt, bottom-up en op basis van gelijkwaardigheid. Tegen jongeren zeggen dat ze mogen beslissen en dan toch je eigen zin als professional doorvoeren, omdat je dat toch echt beter of praktischer vindt, is een duidelijke 'don't' in de ABC methode. We snappen goed dat het spannend is om verantwoordelijkheden opeens te delen. Zo spannend soms, dat je op het laatste moment kunt besluiten het toch niet te doen.

Echter, als de jongeren een keuze hebben gemaakt die past binnen de vooropgestelde kaders, dan moet deze altijd worden gerealiseerd. Als het niet de beste keuze blijkt, verdienen ze de kans om daar zelf van te leren.

Dit betekent niet dat jij als professional geen inspraak hebt. Jouw mening is in het proces van besluitvorming net zo belangrijk als die van de jongere. Omdat beslissingen gezamenlijk worden gemaakt, is het belangrijk dat jongeren dezelfde informatie hebben als jij om hun beslissing op te baseren, je bent immers gelijkwaardig.

BLZ 14

ACTIEVE TIENERS VAN JONGERENCENTRUM LEVEL Z WILLEN EEN GROTE ACTIVITEIT ORGANISEREN IN TWEE WEKEN. JONGERENWERKER BART IS TEGEN. HEM LIJKT DE TIJD TE KORT EN DE AMBITIE TE GROOT. ZE GAAN IN GESPREK OVER DE 'VOORS' EN 'TEGENS', EN DE TIENERS HEBBEN GOEDE ARGUMENTEN. ZE MAKEN SAMEN (JONGERENWERKER EN TIENERS) DE AFWEGING EN BESLISSEN OP BASIS VAN ALLE INFORMATIE EN ARGUMENTEN OM HET TOCH DOOR TE LATEN GAAN, MET ONDERSTEUNING VAN OUDERE VRIJWILLIGERS. EN HET SLAAGT! TIENERS TROTS, BART TROTS, RUIM 100 ENTHOUSIASTE BEZOEKERS, TWAALF PARTICIPERENDE TIENERS EN TWAALF OUDERE VRIJWILLIGERS OM DE TIENERS TE ONDERSTEUNEN.

C _ COMMUNICATIE OP MAAT

Participatie op maat betekent communicatie op maat. Jongeren voelen zich verantwoordelijk als ze precies weten hoe de zaken ervoor staan.

Ook kunnen jongeren de gevolgen van hun gedrag beter overzien als ze het nut of de noodzaak van een taak of opdracht begrijpen. Transparantie is dus essentieel.

We beginnen met inhoudelijke communicatie, ofwel informatiestroom:

_ De jongerenwerker communiceert over wettelijke- en beleidskaders, om aan te geven binnen welke kaders actie op maat mogelijk is.

_ Overige informatie: wanneer jongeren gelijkwaardige partners zijn bij het nemen van beslissingen, verdienen ze ook alle informatie die ze daarvoor nodig hebben. Dat betekent dat je soms andere informatie deelt dan je nu misschien gewend bent. Ook geef je altijd uitleg over wat er met de input van jongeren gedaan wordt en er worden tussenresultaten besproken.

_ We streven naar interactieve deelname en interactieve communicatie. Om aan te sluiten bij jongeren, maken we gebruik van een breed scala aan interactieve (social) media, zoals bijvoorbeeld Facebook en Twitter, maar ook door een forum op de eigen website die door de jongeren

is ontworpen en wordt beheerd. Als we merken dat een medium niet meer werkt, gaan we samen op zoek naar andere mogelijkheden.

Naast communicatie over inhoudelijke zaken, is er ook veel communicatie over het proces. Over hoe je in je vel zit en over hoe je met elkaar omgaat. Daarom houdt transparante communicatie ook een zekere mate van kwetsbaarheid in.

_ Iedereen krijgt de ruimte om te leren en voelt zich veilig genoeg om te zeggen wat hij vindt en denkt. Ieders bijdrage wordt gewaardeerd en serieus genomen.

_ Doordat we gelijkwaardig zijn, kan iedereen elkaar aanspreken en vragen stellen over hoe het gaat. Dus ook de jongere aan de jongerenwerker. Hierdoor ontstaat ook een grote betrokkenheid en oprechte interesse onderling.

_ Alle betrokkenen zijn open over wat goed en wat minder goed gaat, dus ook de jongerenwerkers. Dat kan spannend zijn, maar draagt echt bij aan de ruimte die jongeren voelen om zelf fouten te mogen maken of aan te kunnen geven iets niet te weten.

De A, B en C van de ABC methode zijn eerder al omschreven met betrekking tot jongeren en jongerenwerkers. Maar het toepassen van de A, B en C heeft ook betrekking op de organisatie waaronder het jongerenwerk valt. Management en beleidsmakers zullen jongeren de taken en verantwoordelijkheid moeten geven om Actie te kunnen nemen en om te kunnen Beslissen. Dat betekent ook dat zij transparant moeten Communiceren met jongeren.

CHARLOTTE: "WAT IK ZELF VOORAL GELEERD HEB EN OOK INZET IN HET DAGELIJKS LEVEN IS HET LATEN ZIEN VAN MIJN KWETSBARE KANTEN. IK DURF NU TOE TE GEVEN DAT IK SOMMIGE DINGEN OOK ECHT NIET WEEET. ALS IK IN DE LES BIJVOORBEELD BEPAALDE STOF NIET BEGREEP, DURFDE IK EIGENLIJK NIETS TE VRAGEN AAN MIJN DOCENT OF AAN KLASGENOTEN. NU DURF IK DAT WEL EN GA IK OP ZOEK NAAR ANDEREN DIE HET WEL KUNNEN OF SNAPPEN, ZODAT IK DAAR OOK VAN KAN LEREN!"

2.2 PARTICIPATIE ALS MIDDEL

We richten ons op het creëren van betrokkenheid. Ons doel is jongeren sociale en maatschappelijke competenties aan te leren, zodat zij volwaardig kunnen participeren in onze samenleving. Nu en later.

Het motiveert jongeren ook om te participeren, omdat zij zich bewust worden van hun invloed en mogelijkheden. We merken duidelijk dat jongeren die onderdeel zijn van de methode, zich niet meer zomaar distantiëren van hun omgeving en omstandigheden. Dat het verleidelijk is participatie toch als doel te zien, merken ook de jongerenwerkers die al met ABC werken.

"Goed overleggen heb ik geleerd bij het jongeren-centrum. Dat is de basis van hoe ik nu bijvoorbeeld met collega's in contact ga."

Marc

JONGERENWERKER FERDI: "ALS ER TE WEINIG BARVRIJWILLIGERS ZIJN BEN JE SNEL GENEIGD OM EEN JONGERE TE VRAGEN OM BARVRIJWILLIGER TE WORDEN. JE WILT IMMERS DAT DE BAR GOED DRAAIT OP OPENINGSMOMENTEN. ECHTER, ALS DIT NIET PAST BIJ ZIJN ONTWIKKELINGSWENSEN, DAN LEERT HIJ ER NIET VEEL VAN EN HAAKT HIJ BINNEN DE KORTSTE KEREN WEER AF. DUS GA JE SAMEN MET DE BARWERKSGROEP OP ZOEK NAAR ANDERE OPLOSSINGEN."

Om participatie als middel te kunnen inzetten, is het belangrijk te weten welke mate van participatie je nastreeft. Hiervoor gebruiken we de participatieladder van Roger Hart (1992).

De participatieladder kent acht niveaus van participatie, waarbij de eerste drie niveaus volgens Hart niet tot werkelijke jongerenparticipatie mogen worden gerekend. Ze worden echter wel vaak als jongerenparticipatie gepresenteerd. In het lezen van de betekenis van de A, B en C is het misschien al opgevallen, maar door te werken met deze methode zet je in op participatieniveau 8. Juist door dit hoge niveau van participatie en de gelijkwaardigheid die daarbij komt kijken, krijgen jongeren optimale kansen om hun sociale en maatschappelijke competenties te ontwikkelen.

BLZ 18

PARTICIPATIELADDER VAN ROGER HART

NIVEAU 1 _ MANIPULATIE

Jongeren inzetten voor doelen van volwassenen, waarvan jongeren zelf niet op de hoogte zijn. Een sprekend voorbeeld hiervan zijn kinderen of jongeren die in een demonstratie lopen met een spandoek, waarvan zij zelf de boodschap niet begrijpen.

NIVEAU 2 _ DECORATIE

Jongeren worden gebruikt om een activiteit van volwassenen een bijzonder karakter te geven. Bijvoorbeeld het gebruiken van ontwerpen van jongeren voor een wijk slechts als illustratie bij een boekje over wijkvernieuwing.

NIVEAU 3 _ AFKOPEN

Jongeren lijken gehoord te worden, maar met hun stem wordt niets gedaan. Panels op conferenties bijvoorbeeld waarin jongeren plaats nemen, zonder dat ze invloed hebben (terwijl volwassenen dat wel hebben).

NIVEAU 4 _ IN OPDRACHT, MET INFORMATIE

Volwassenen nemen het initiatief om jongeren inspraak te geven, terwijl de jongeren worden geïnformeerd over het doel en de werkwijze van de activiteit. Een voorbeeld hiervan is een bijeenkomst, die bedacht is en georganiseerd wordt door volwassenen. De jongeren werden hier in het begin over geïnformeerd en kunnen op basis hiervan besluiten al dan niet mee te doen.

NIVEAU 5 _ GECONSULTEERD EN GEÏNFORMEERD

Een project wordt door volwassenen ontworpen en geleid, maar jongeren worden hierover uitgebreid geraadpleegd. De meningen van jongeren worden meegenomen.

NIVEAU 6 _ INITIATIEF BIJ VOLWASSENEN, JONGEREN BESLISSEN MEE

Hierbij gaat het om projecten waarbij volwassenen de aanzet geven, maar die gezamenlijk met jongeren uitgewerkt worden.

NIVEAU 7 _ INITIATIEF EN LEIDING BIJ JONGEREN

Jongeren bedenken, organiseren en leiden zelf een project zonder tussenkomst van volwassenen. Op dit niveau hebben jongeren de volledige hand in het project. Dit type participatie komt in Nederland met name voor binnen jongeren-

organisaties. Hierbij vragen jongeren zelf subsidie aan en bepalen hun eigen beleid en werkwijze.

NIVEAU 8 _ INITIATIEF EN UITVOERING DOOR JONGEREN EN VOLWASSENEN SAMEN

Jongeren werken samen met volwassenen op een gelijkwaardige manier. Dit niveau wordt door Hart beschouwd als de ideale situatie, waarbij gelijkwaardigheid en wederzijds respect erg belangrijk zijn.

HFDSTK 3

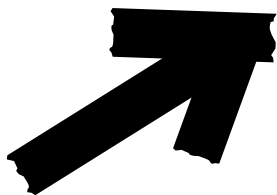
ABC IN DE PRAKTIJK, JONGERENCENTRUM LEVEL Z

BELANGRIJKE KENMERKEN VAN DE ABC METHODE ZIJN DAT JONGEREN OP MAAT KUNNEN PARTICIPEREN EN INVLOED HEBBEN OP DE GANG VAN ZAKEN, DAT WETEN WE INMIDDELS. DIT PRINCIPE PASSEN WE TOE OP ALLE NIVEAUS. OP UITVOERINGS-NIVEAU: ACTIVITEITEN, BEDRIJFSVOERING IN HET JONGERENCENTRUM, PR ENZOVVOORT. EN OP PROCESNIVEAU: JONGEREN HEBBEN INVLOED OP HET FORMAT WAARBINNEN GEPARTICIPEERD WORDT.

Dus, hoe werken we samen? Welke afspraken maken we? Welke verantwoordelijkheden komen er kijken bij verschillende taken en hoe verdelen we deze? Hoe kunnen we andere jongeren laten participeren in wat we doen?

Dat betekent dat het format waarbinnen de ABC methode wordt uitgevoerd niet vooraf vaststaat, maar in het proces van implementeren van de methode wordt ontworpen samen met jongeren. Geen kant en klare handleiding dus.

BLZ 20

Om je toch een beeld te geven van hoe je de ABC methode vorm kunt geven, zetten we in dit hoofdstuk een aantal kenmerkende aspecten van de werkwijze in jongerencentrum Level Z bij wijze van voorbeeld uiteen.

PROJECTMEDEWERKER ROZEMARIJN:

“WANNEER WE MET JONGEREN PRATEN OVER DE METHODE EN DE MANIER WAAR- OP ZE MET ELKAAR WERKEN IN HUN JONGERENCENTRUM, GAAT ER ‘VAN ALLES BORRELEN’. ER KOMT ENERGIE EN ENTHOUSIASME VRIJ DIE OOK VOELBAAR ZIJN ALS JE HET JONGERENCENTRUM BINNEN KOMT. DE SFEER IS GOED, ER IS ONDERLING RESPECT EN ER HEERST EEN DUIDELIJKE SFEER VAN ‘SAMEN’. IEDEREEN DOET MEE EN HELPT ELKAAR. ER WORDT VEEL OVERLEGD EN SAMEN-GEWERKT, BESLISSINGEN WORDEN SAMEN GENOMEN EN ER WORDT EEN HOOP LOL GEMAAKT. IK KAN DAAR NIET EENS AANWEZIG ZIJN, ZONDER ENTHOUSIAST TE WORDEN!”

3.1 HOE KOMEN JONGEREN IN AANRAKING MET DE METHODE?

Vordat jongeren betrokken raken bij het jongerencentrum, de activiteiten en andere jongeren, moeten ze wel eerst van het bestaan afweten. Dat gebeurt door het praten van jongeren onderling, de inzet van ambulant jongerenwerk, de promotie van activiteiten, het gebruik van social media enzovoort. Ook kijken we goed om ons heen. StadsHagen, de wijk waar Level Z staat, is een wijk met relatief veel tieners. Om een natuurlijke doorstroom mogelijk te maken, werken we met jeugd vanaf 9 jaar.

Zoals voor veel jongerencentra, is het ook voor Level Z een uitdaging om alle (typen) jongeren betrokken te krijgen. Jongeren zijn bezig hun identiteit te ontwikkelen en doen dit onder andere door zich te verbinden aan groepen waarbij zij zich thuis voelen. Het is dus zaak om alert te blijven of alle jongeren voldoende ruimte voelen om naar het jongerencentrum toe te komen. Voor jongeren die al vrienden of vriendinnen hebben die in het jongerencentrum komen, is die eerste stap niet zo groot. De ambulant jongerenwerker is een belangrijke schakel naar de overige groepen.

3.2 ALS JONGEREN BINNEN ZIJN

ZOALS IS OMSCHREVEN CRÉËREN WE ZOVEEL MOGELIJK PARTICIPATIEMOGELIJKHEDEN OP MAAT. ER ZIJN DUS VERSCHILLENDE VORMEN VAN PARTICIPATIE TE ONDSCHIEDEN. DE EEN IS NIET BETER DAN DE ANDER, ZE HEBBEN ELKAAR NODIG. HET BELANGRIJKSTE IS DAT DE VORM BEPAALD WORDT DOOR DE INTRINSIEKE MOTIVATIE EN WENSEN VAN DE JONGERE.

In jongeren centrum Level Z kun je grofweg de volgende vormen onderscheiden.

BEZOEKER _ De bezoeker is aanwezig bij activiteiten en/of openingsmomenten, structureel of incidenteel. De bezoeker heeft geen taak of rol in het jongeren centrum op dat moment.

ACTIEVE BEZOEKER _ De actieve bezoeker helpt vaak een handje mee op het moment dat hij er toch is. Bijvoorbeeld door even te ondersteunen achter de bar of door een oogje in het zeil te houden.

VRIJWILLIGER _ Onder vrijwilliger verstaan we een jongere die een vaste verantwoordelijkheid heeft in het jongeren centrum. Deze verantwoordelijkheid kan groot zijn of klein (van 5 minuten per week tot een aantal uren), past bij de vaardigheden en interesses van de jongere, en is dus altijd op maat. We hebben veel verschillende vrijwilligers. Jongeren die onderdeel uitmaken van een werkgroep, zij die voorzitter zijn van een werkgroep, sleutelbeheerders (medeverantwoordelijken voor het openen en afsluiten van het gebouw) en vrijwilligers met individuele taken.

Als een jongere vrijwilliger wil worden, dan voeren we een intake gesprek. Als de jongere onze werkwijze nog niet kent, vertellen we waar de letters ABC voor staan, hoe we werken en wat dat betekent voor hoe we met elkaar omgaan. We gaan in gesprek over interesses, wensen en leerpunten van de jongere. Deze zijn het uitgangspunt voor het bepalen van taken en verantwoordelijkheden aan het eind

van het intakegesprek. De jongerenwerker heeft als taak de jongere bewust te maken van zichzelf, zijn eigen mogelijkheden en invloed. Met alle jongeren wordt tijdens contactmomenten gesproken over ABC. Dat doet de jongerenwerker, maar ook jongeren onderling raken hierover met elkaar in gesprek.

INDIVIDU IN DE GROEP

Op maat betekent natuurlijk dat je goed kijkt naar het individu en zijn wensen en behoeften. Door wensen en behoeften van verschillende jongeren samen te brengen, ontstaat samenwerking waarin jongeren ook van elkaar kunnen leren.

ARON: "IK VOND HET BEST EEN CULTUURSHOCK OM INEENS SAMEN TE MOETEN WERKEN MET MENSEN DIE JONGER WAREN DAN IK. OF MET MENSEN DIE EEN HELE ANDERE 'MINDSET' EN EEN HEEL ANDER LEVEN HEBBEN. IK DENK DAT IK DAARDOOR WEL MEER INZICHT HEB GEKREGEN IN HOE JE MET DIE VERSCHILLEN OM KUNT GAAN EN MERK DAT DIE VERSCHILLEN ZELFS EEN MEERWAARDE HEBBEN. MIJN HOUDING TEN OPZICHTE VAN ANDEREN IS OPENER GEWORDEN EN DAAR PAS IK MIJN MANIER VAN MET MENSEN OMGAAN OP AAN."

3.3 STRUCTUUR VAN SAMENWERKEN

Allemaal individuen die, veelal, in groepsverband participeren op verschillende niveaus. Dat wordt onoverzichtelijk wanneer je daar geen structuur aan geeft. Dat merkten ook de jongeren en jongerenwerkers in Level Z.

Eén van de oplossingen die jongeren samen met jongerenwerkers bedachten, was te werken in werkgroepen. Zo hebben we nu onder andere een barwerkgroep, een toezichtwerkgroep en een communicatiewerkgroep.

In de werkgroep worden verantwoordelijkheden en taken onderling verdeeld. Er is een voorzitter en de jongerenwerker kan op afroep aansluiten om extra te ondersteunen. Werkgroepen communiceren onderling en waar nodig ondersteunen ze elkaar en werken ze samen.

BLZ 24

JONGERENWERKER BART: "KIM (VERANTWOORDELIJK VOOR INKOOP) EN SHAIRO (VERANTWOORDELIJK VOOR VOORRAAD) ZITTEN ALLEBEI IN DE BARWERKGROEP. KIM VRAAGT AAN SHAIRO: "MAG IK DE SLEUTEL VAN HET MAGAZIJN?" SHAIRO WIL GRAAG WETEN WAAROM, WAAROP KIM VERKLAART TE WILLEN STARTEN MET HET DOEN VAN DE INKOOP [COMMUNICATIE]. SHAIRO: 'IK GA ZO DE VOORRAAD TELLEN, ZULLEN WE DAT SAMEN DOEN? DAT GAAT SNELLER.'" KIM VINDT HET EEN GOED IDEE EN STELT VOOR NOG EEN LID VAN DE BARWERKGROEP TE VRAGEN: "ZO KAN IEMAND ANDERS HET OOK GELIJK LEREN [BESLISSEN]." EN ZO GAAN ZE MET Z'N DRIEËN AAN DE SLAG, IEDER VANUIT ZIJN EIGEN ROL [ACTIE]. ER KOMT GEEN PROFESSIONAL AAN TE PAS. HOEWEL WIJ ALS JONGERENWERKERS IN DEZELFDE RUIMTE ZATEN TE ETEN, REGELDEN DE JONGEREN HET ZELF EN BETROKKEN OOK ANDEREN BIJ WAT ZE DEDEN. IN LEVEL Z IS DAT GEWOONTE GEWORDEN."

3.4 CULTUUR

Hoe we met elkaar omgaan, ligt voor een deel besloten in de ABC methode. Deze is bepalend voor de cultuur in het jongeren centrum. Die cultuur is gemakkelijker te zien (en te voelen), dan te beschrijven. Daarom hieronder een voorbeeld van een praktijksituatie uit Level Z, om een beeld te geven van het effect van de ABC methode op de cultuur in het jongeren centrum.

Niet iedereen is een open houding en zoveel gelijkwaardigheid gewend. In het begin heb je als jongerenwerker misschien nog de neiging je in zo'n gesprek te mengen en moet je wennen aan zoveel gelijkwaardigheid. Daarom komt een dergelijke cultuur niet vanzelf tot stand. Als professional heb je hierin een belangrijke voorbeeldrol te vervullen, evenals de jongeren die al langer in het jongeren centrum komen, of van zichzelf al meer gewend zijn zo met elkaar om te gaan. In Level Z spreken jongeren elkaar aan op hoe je met elkaar en elkaars spullen omgaat.

MARJON: "IEMAND BEGON ERGENS TEGENAAN TE TRAPPEN, OMDAT HET TOCH AL KAPOT WAS. WAAROP EEN ANDERE JONGERE HEM AANSPRAK, DAT HIJ DAT NIET OKÉ VOND. HIJ WAS NOG VAN PLAN HET TE GAAN MAKEN. DOORDAT JONGEREN ZICH VERANTWOORDELIJK VOELEN VOOR HET JONGERENCENTRUM, DURVEN ZE OOK ANDEREN AAN TE SPREKEN OP GEDRAG."

"De cultuur is een goed voorbeeld voor jongeren."

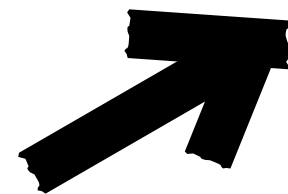
3.5 CONTINU VERBETEREN

Jongeren zijn continu in ontwikkeling en dus is het werken met ABC een continu verbeter- en ontwikkelproces. Dat betekent dat je voortdurend nieuwe doelen stelt en uitdagingen om te verbeteren aangaat. De belangrijkste vraag is dan steeds: is wat we doen nog op maat?

JONGERENWERKER BART: "WE EVALUEREN CONTINU. DE PROGRAMMEURS BIJVOORBEELD, VRAGEN IEDER OPENINGSMOMENT AAN JONGEREN HOE ZE HET VINDEN EN OF ZE NOG IDEEËN OF WENSEN HEBBEN. HIER HOUDEN ZE LIJSTEN VAN BIJ DIE ZE GEBUIKEN BIJ HET MAKEN VAN DE PROGRAMMERING. ALS WERKGROEP EVALUEREN ZIJ HUN WERKWIJZE EN STELLEN DIE ZO NODIG BIJ. WIJ JONGERENWERKERS DOEN DAT OOK. WE GEBUIKEN FEEDBACK VAN ALLE BETROKKENEN (JONGEREN, ELKAAR, PARTNERS, ENZOVOORT) OM ONS WERK TE EVALUEREN EN BIJ TE STELLEN. HET CONTINU VERBETEREN IS OP ALLE NIVEAUS EEN DOORLOPEND PROCES DAT BEPALEND IS VOOR DE CULTUUR IN HET JONGERENCENTRUM."

LETITIA: "DOOR DE ABC METHODE TOE TE PASSEN HEB IK GELEERD OM TIJDENS EEN PROCES HEEL BEWUST TE REFLECTEREN OP: WAAR BEN IK MEE BEZIG? WAAROM DOE IK DIT OP DEZE MANIER? WAT IS HET RESULTAAT DAARVAN VOOR MEZELF EN ANDEREN? EN VOORAL, ZOU HET OOK ANDERS KUNNEN? EN WAT ZOU ER DAN VERANDEREN? OP DEZE MANIER WERKEN VRAAGT OM TELKENS IN CONTACT TE BLIJVEN MET ANDEREN, FEEDBACK UIT TE WISSELEN EN VEEL VRAGEN TE STELLEN. DAT PAS IK NU OOK TOE IN MIJN WERK IN DE GEHANDICAPTENZORG, WAARDOOR IK VEEL KWALITATIEF GOED CONTACT HEB MET BEWONERS."

HFDSTK 4

ABC VOOR ORGANISATIES

JONGERENWERK STAAT MEESTAL NIET OP ZICHZELF. ZIJ MAAKT DEEL UIT VAN EEN ORGANISATIE. DAAROM WILLEN WE IN DIT HOOFDSTUK KORT INGAAN OP WAT ABC INHOUDT VOOR DE VERSCHILLENDE BETROKKENEN VANUIT ORGANISATIES EN GEMEENTEN. DIT DOEN WE VANUIT ONZE EIGEN ERVARING. HET IS ALTIJD VAN BELANG GOED NAAR DE EIGEN SITUATIE TE KIJKEN EN OOK HIER WEER TE ZORGEN DAT DE KEUZES DIE GEMAAKT WORDEN OP MAAT ZIJN.

BLZ 28

4.1 BASISHOUDING

IN ZEKERE ZIN VRAAGT WERKEN MET DE ABC METHODE VAN ALLE BETROKKENEN EEN BEPAALDE BASISHOUDING.

_ GELOOF IN JONGEREN. Dit is een absolute voorwaarde wanneer je met ABC wilt werken. Onderstaande punten worden anders nagenoeg onmogelijk.

_ TOEWIJDING. ABC betekent meestal een verandering in je manier van werken. Elke verandering is een proces. Toewijding aan dit proces en doorzettingsvermogen zijn daarom belangrijk. Onder toewijding verstaan we ook de wil om mogelijkheden voor jongeren te creëren.

_ FLEXIBILITEIT. Jongeren invloed geven betekent soms dat dingen anders gaan dan je zelf voor ogen had. Om hiermee om te kunnen gaan, heb je flexibiliteit nodig.

_ DURF. Het is best spannend, verantwoordelijkheden geven en anderen laten meebeslissen.

_ CREATIVITEIT. Het implementeren van de ABC methode in een bestaande organisatie brengt vaak een spanningsveld met zich mee.

Beleid en organisatie zijn (nog) niet ingericht om jongeren taken en invloed te geven en men is nog niet gewend om transparant met jongeren te communiceren. Op zoek naar de mogelijkheden, dat is het motto voor iedereen. Uitgaan van wat wel kan. Dat vereist soms enige creativiteit.

_ OPENHEID. Een open en luisterende houding is onmisbaar wanneer je uitgaat van gelijkwaardigheid.

Hoewel de methode van alle betrokkenen min of meer dezelfde basishouding vraagt, zijn er in een organisatie natuurlijk wel verschillen in rollen en verantwoordelijkheden. De verschillen zoals wij die in Level Z hebben leren kennen, zetten we in de volgende paragrafen uiteen.

4.2 JONGERENWERKER

ROL

De belangrijkste rol van de jongerenwerker is het bewaken van de ABC cultuur. Je zorgt dat ABC mogelijk is en blijft.

Dat wil zeggen, je maakt jongeren bewust van hun eigen kunnen én dat van anderen. Komt een jongere bij jou met een hulpvraag? Vraag eens door naar wat hij wil bereiken en nodig hem uit

andere jongeren om hulp te vragen. Jij kunt als jongerenwerker ondersteunen waar nodig. Zo leren jongeren zelf naar oplossingen te zoeken, samenwerking aan te gaan en van elkaars kwaliteiten gebruik te maken. Dat zijn belangrijke sociale en maatschappelijke competenties die ze daarmee ontwikkelen.

JONGERENWERKER HANNEKE: "LANG HEB IK GEWORSTELD MET LOSLATEN. ER OP TE VERTROUWEN DAT JONGEREN HEEL VEEL ZELF KUNNEN EN GOEDE IDEEËN HEBBEN. DOOR VEEL TE SPARREN MET COLLEGA'S EN TE REFLECTEREN OP ABC, KREEG IK INZICHT IN MIJN HOUDING EN POSITIE TEN OPZICHT VAN JONGEREN. DAT HIELP ME OM JONGEREN ALS GELIJKWAARDIG TE ZIEN EN HEN TE BENADEREN ALS SAMENWERKINGSPARTNERS (PARTICIPATIELADDER NIVEAU 8). HET GEVOLG WAS DAT IK BETER NAAR JONGEREN GING KIJKEN EN LUISTEREN EN ONS CONTACT BETER WERD."

Over het algemeen zijn jongeren redelijk 'ik-gericht', dat hoort bij hun levensfase. Als jongerenwerker kun je een breder perspectief aanbieden. Bijvoorbeeld door vragen te stellen die jongeren uitdagen verder te denken dan de eigen wensen en omgeving. Over hoe andere jongeren te betrekken bij waar ze mee bezig zijn bijvoorbeeld, maar ook over de wijk waar ze onderdeel van uitmaken.

TEVENS HEB JE IN HET WERKEN MET DE ABC METHODE EEN BELANGRIJKE VOORBEELDFUNCTIE. ALS JIJ ABC DOET EN UITSTRAALT, BEN JE OOK GELOOFWAARDIG WANNEER JE DIT VAN JONGEREN VRAAGT.

VERANTWOORDELIJKHEDEN

Bij elke organisatie heb je te maken met wettelijke en beleidsmatige kaders. Bij de ABC methode hoort dat je zoveel mogelijk participatiemogelijkheden op maat creëert, maar sommige ideeën zijn nu eenmaal met de beste wil van de wereld niet in die kaders te passen. Als jongerenwerker draag je er verantwoordelijkheid voor dat jongeren die kaders kennen en begrijpen (de nodige informatie daartoe hebben) en leren met dergelijke kaders om te gaan. Ook hier geldt weer de oplossingsgerichte mentaliteit.

"Over het algemeen zijn jongeren redelijk 'ik-gericht', dat hoort bij hun levensfase."

Nodig jongeren uit te onderzoeken wat wel kan en ondersteun ze daarbij als dat nodig is.

Jongerenwerkers zijn eindverantwoordelijk voor het proces. Het werken met ABC doe je continu. Het creëren van betrokkenheid en het ondersteunen van participatie zijn processen die nooit stoppen. Alle betrokkenen hebben een rol in het 'aan de gang houden' van dit proces. Als jongerenwerker ben je hiervoor wel eindverantwoordelijk.

TIPS

VOOR JONGERENWERKERS

__ BOUW MOMENTEN VAN INTERVISIE IN EN SPAR MET ELKAAR.

__ HET WERKEN MET ABC VRAAGT INZICHT EN VERANDERING VAN HOUDING. DAT KOST TIJD. HEB GEDULD EN ZIE HET ALS EEN CONTINU PROCES.

Om jongerenparticipatie mogelijk te maken, moet de 'buitenwereld' hiervan weten en het belang ervan inzien. Jongerenwerkers hebben een verantwoordelijkheid naar de omgeving waarin de jongeren zich bevinden (gezin, wijk enzovoort), naar partnerorganisaties en naar het werkveld om de mogelijkheden en het belang van jongerenparticipatie te laten zien.

4.3 MANAGER

ROL

De rol van manager wordt niet opeens een andere als jongerenwerkers met ABC gaan werken. Als manager faciliteer en ondersteun je professionals bij hun werkzaamheden. Daarnaast ben je ervoor verantwoordelijk dat beleid en strategie van de organisatie worden uitgevoerd. Je bent bezig een brug te slaan tussen die twee. Doordat jongeren meedenken en beslissen en hiervoor meer informatie krijgen is dit bij het werken met ABC soms een intensievere taak.

Participatiemogelijkheden op maat moeten vaak ook op organisatieniveau gefaciliteerd worden. Dat houdt in dat je soms moet pionieren binnen de eigen organisatie, maar bijvoorbeeld ook naar opdrachtgevers toe. ABC is een interactief proces, ook tussen jongerenwerkers en de organisatie. Je spiegelt en spart met elkaar, zoekt samen naar mogelijkheden binnen bestaande kaders. Ook loslaten en ruimte geven zijn onderdeel van je rol. Dat betekent soms dat je jouw idee van wat het meest praktisch is, moet loslaten. Dat moet je wel durven.

VERANTWOORDELIJKHEDEN

Als manager ben je eindverantwoordelijk voor de uitvoering van beleid en strategie van de organisatie, maar je hebt daar echter zelf ook invloed op. Jouw belangrijkste verantwoordelijkheid ligt dus in het laten aansluiten van de uitvoering bij beleid en strategie. Het werken met de ABC methode betekent dat je een vertaalslag hiervan probeert te maken in het aansturen van de jongerenwerkers en vice versa.

TIPS

VOOR MANAGERS

__ HET IMPLEMENTEREN VAN (EN WERKEN MET) ABC IS EEN PROCES. DURF HIERMEE TE EXPERIMENTEREN EN LAAT JE NIET ONTMOEDIGEN.

__ DENK IN MOGELIJKHEDEN: WEES CREATIEF.

__ ZOEK DE ERVARING VAN ANDEREN OP OM DAARVAN TE LEREN. KOM BIJVOORBEELD EENS KIJKEN BIJ LEVEL Z.

4.4 ORGANISATIE

ROL

Als directeur of bestuurder ben je verantwoordelijk voor het bepalen van strategie en beleid. Beleid dat aansluit bij lokale en landelijke ontwikkelingen en ervoor zorgt dat de visie en missie van de organisatie worden uitgedragen en doelen worden behaald. Dat verandert niet als je gaat werken met ABC. Het kan wel voorkomen dat je erachter komt dat eerder vastgesteld beleid belemmerend kan werken. Dan is het belangrijk om te kunnen en willen denken in mogelijkheden en je open te stellen voor de ideeën van jongeren. Dat betekent dat ook de invloed die jongeren hebben op beleid kan veranderen.

VERANTWOORDELIJKHEDEN

De belangrijkste verantwoordelijkheid van een organisatie is ervoor te zorgen dat eigen strategie en beleid bijdragen aan participatiemogelijkheden op maat voor jongeren. Hoe dit precies wordt ingericht en de mate waarin je veraf of dichtbij de jongeren staat, kan per situatie verschillen. In ieder geval is de eerder beschreven basishouding cruciaal. Er wordt van jou flexibiliteit, durf en openheid gevraagd.

DIRECTEUR VAN CALEIDOSCOOP PAUL VLOOTMAN :

“DE ABC METHODE HEEFT HELDERE PSYCHOLOGISCHE HEIPALEN, OM DE BETROKKENHEID VAN JONGEREN, JONGERENWERKERS, MANAGEMENT EN BESTUUR, TE VERGROTEN EN OM GEZAMENLIJK JONGEREN ÉCHT TE LATEN PARTICIPEREN. (...) VOOR MIJ PERSOONLIJK ALS BESTUURDER WAS EEN TRIGGER IN DIT PROCES: HET INZICHT DOOR TRAVERS, DAT JE MET JONGEREN WERKT VOLGENS ONDERLINGE AFSPRAKEN EN NIET VOLGENS EERDER VASTGESTELD BELEID. ALS BESTUURDER ZIT JE IN EEN WEB VAN BELEID. OM PARTICIPATIE RUIMTE TE GEVEN, MOET JE BELEID OPZIJ SCHUIVEN EN DAT AAN BELEIDSMAKERS, LOKALE BESTUURDERS EN POLITICI DUIDELIJK MAKEN. VERTROUW OP DE TOEKOMSTIGE SAMENWERKING. BOUW AAN EEN JONGERENORGANISATIE MET WEDERZIJDSE AFSPRAKEN. ALS JE DAT DE RUIMTE NIET GEEFT, GAAT HET NIET WERKEN.”

TIPS

VOOR DIRECTIE & BESTUUR

_ GEEF RUIMTE.

_ BESEF DAT BESTAAND BELEID EN DE ABC METHODE SOMS EEN SPANNINGSVELD KAN OPLEVEREN, HANDEL OP DAT MOMENT VANUIT VERTROUWEN.

TRAINING & ADVIES

De afgelopen jaren is de ABC methode steeds meer in de belangstelling gekomen. Reden voor Travers Welzijn om onze kennis en ervaringen te delen.

HEB JE DE WENS OM ZELF MET ABC TE GAAN WERKEN EN/OF WIL JE ER MEER OVER WETEN? WE NODIGEN JE GRAAG UIT EEN KIJKJE TE KOMEN NEMEN IN JONGERENCENTRUM LEVEL Z.

Travers denkt graag vrijblijvend mee. We kunnen rondleidingen, workshops, trainingen of begeleidingstrajecten verzorgen. Ondersteuning op maat dus. Neem contact op via info@travers.nl of 038-7508300.

EEN SPECIAAL DANKWOORD

Jongeren Level Z, Jongerenwerkers Travers Welzijn, in het bijzonder de jongerenwerkers van Level Z; te weten Bart Demmers, Ferdi Celik en Hanneke Mol, Caleidoscoop Heerenveen, Gemeente Heerenveen, Jongerenraad Zwolle & Meerpaal Dronten.

BRONNEN

De belangrijkste bronnen zijn Bart Demmers, jongerenwerker Level Z en ontwikkelaar van de ABC methode, jongeren en organisaties die werken met ABC. Zij hebben meegedacht over de inhoud, hun ervaringen gedeeld en voorbeelden gegeven van praktijksituaties.

COMMITTEE OF MINISTERS (2012). RECOMMENDATION CM / REC (2012) 2 OF THE COMMITTEE OF MINISTERS TO MEMBER STATES ON THE PARTICIPATION OF CHILDREN AND YOUNG PEOPLE UNDER THE AGE OF 18.

HART, R. (1992). CHILDREN'S PARTICIPATION FROM TOKENISM TO CITIZENSHIP. FLORENCE: UNICEF INNOCENTI RESEARCH CENTRE.

HOORIK, I. VAN (2011). TALENTONTWIKKELING STIMULEERT PARTICIPATIE EN ZELFVERTROUWEN. DE KRACHT VAN SUCCESERVARINGEN IN HET JONGERENWERK.

CRONE, E. (2012). HET SOCIALE BREIN VAN DE PUBER. AMSTERDAM: UITGEVERIJ BERT BAKKER.

BAKKER, K., PANNEBAKKER, M. & SNIJDERS, J. (RED.) (1999). KWETSBAAR EN COMPETENT. SOCIALE PARTICIPATIE VAN KWETSBAARE JEUGD. THEORIE, BELEID EN PRAKTIJK. UTRECHT: NIZW UITGEVERIJ

TESTIMONIALS

GEERTJE WIJNJA

JONGERENWERKER CALEIDOSCOOP HEERENVEEN

“De ABC methode heeft ervoor gezorgd dat wij (jongerenwerkers) handvatten kregen om jongeren in staat te stellen echt te participeren. Je kunt namelijk wel zeggen dat je jongeren laat mee beslissen, mee participeren, maar tussen zeggen en doen zit een groot grijs, niet onderbouwd gebied voor veel jongerenwerkers. Voor jongeren heeft het geresulteerd in een groter platform waar ze zich kunnen laten zien en horen. En waar ze merken dat ze er echt toe doen. Ze merken dit doordat ze daadwerkelijk zelf invloed uit kunnen oefenen op beleid en binnen processen zoals een nieuw jongerencentrum, activiteiten organiseren, organiseren van beheer, beveiliging enzovoort.

Daarbij maken ze tegelijkertijd kennis met de bureaucratie die komt kijken bij het realiseren van bepaalde wensen. Sommige processen duren soms lang. Bijvoorbeeld duidelijkheid over financiering voor het jongerencentrum of een langdurig proces bij wet- en regelgeving voor de locatie van een nieuw skatepark. Doordat ze hiermee in aanraking komen krijgen ze inzicht in processen en leren ze omgaan met die realiteit.”

FREDERIKE BULT

VOORZITTER JONGERENRAAD ZWOLLE

“De ABC methode betekent voor de Jongerenraad Zwolle een richtlijn als het gaat om het betrekken van jongeren bij belangrijke zaken binnen hun gemeente. Drie jaar geleden heeft de Jongerenraad Zwolle het roer omgegooid. We besloten ons advies alleen nog te richten aan de gemeente en particuliere organisaties en kozen een nieuwe manier om leden te werven. De jongeren moesten de Jongerenraad niet meer als een buitenschoolse verplichting gaan zien, maar als een kans om hun belangen te vertegenwoordigen. Deze verandering hebben we vorm gegeven met de ABC methode.

Door verschillende participatieniveaus door te voeren, kan elke jongere nu op maat participeren. Hierdoor bestaat de Jongerenraad Zwolle nu uit algemene leden die de algemene vergadering bijwonen, afroepleden die alleen bij een specifiek onderwerp betrokken willen worden en werkgroepleden die zich op een specifiek gebied inzetten. Door die niveaus voelen jongeren zich meer aangesproken en betrokken bij een onderwerp. Ze hoeven zich alleen bezig te houden met dat wat zij belangrijk vinden en blijven daardoor langer geboeid (Actie). We hebben geleerd hoe belangrijk de C van communicatie is: zonder communicatie geen participatie.

Door een netwerk binnen de gemeente opgebouwd te hebben, raakte de Jongerenraad Zwolle betrokken bij de oprichting van de Jongerenbattle in Zwolle. Toen de schetsen nog op tafel lagen, kreeg de Jongerenraad Zwolle al de kans om advies te geven aan de organisatoren. Hiermee werd ook wat gedaan (Beslissen). Van zogenaamde schijnparticipatie was hier zeker geen sprake.

Door de ABC methode kan nu elke jongere in Zwolle op maat participeren binnen de jongerenraad. Deze methode is de basis van het bestaan van de Jongerenraad Zwolle.”

WALTER VISSER

COÖRDINATOR JEUGD EN JONGERENWERK DE MEERPAAL IN GEMEENTE DRONTEN

“Het Jeugd en Jongerenwerk van De Meerpaal houdt zich bezig met jongeren uit Dronten, Biddinghuizen en Swifterbant.

FOCUS OP PARTICIPATIE OP MAAT

In de gemeente Dronten focussen we ons nu, meer dan voorheen, op jongerenparticipatie door te werken met ABC. Het team is er erg enthousiast over. We geloven in het aanleren van sociaal maatschappelijke competenties bij jongeren. Voorbeeld: We merken dat overlast in de wijk minder wordt. Jongeren nemen meer verantwoordelijkheid en bewoners zien dat jongeren zich maatschappelijk betrokken voelen. Dit verlaagt de drempel om op een jongere af te stappen, wat maakt dat de samenredzaamheid rondom overlast vergroot wordt, waardoor het gevoel van overlast sterk afneemt.

Sinds januari 2013 past Jeugd en Jongerenwerk de ABC methode toe: we willen zo veel mogelijk jongeren zelf laten meewerken op hun eigen niveau. Het principe is: een kind hoeft je geen zware boodschappentas naar huis te laten dragen, maar wel een pak suiker. Zo leert iedereen binnen zijn eigen mogelijkheden verantwoordelijkheid te dragen. Daarbij is er ruimte om fouten te maken en vieren we succeservaringen. Van beide leer je, het motiveert jongeren om door te gaan.

100% BETROKKEN

Op dit moment wordt een kerngroep jongeren voor 100% betrokken bij alle beslissingen die moeten worden genomen in onze jongerencentra. Elk jongerencentrum heeft een kerngroep die bestaat uit minimaal zes jongeren. Jongeren die dat willen, kunnen aansluiten bij de kerngroep. Het enthousiasme onder jongeren om vrijwilliger te worden is groot, dus zal het waarschijnlijk in de toekomst zo zijn dat er verschillende werkgroepen komen. Dit hangt natuurlijk af van de keuzes die de jongeren maken.”

AGE HARTSUIKER

WETHOUDER GEMEENTE HEERENVEEN

“Door de ABC methode toe te passen hebben jongeren in Heerenveen een plan geschreven voor een nieuw jongerencentrum. De gemeenteraad was hier enthousiast over en heeft het plan goedgekeurd. In het collegeprogramma staan zelfredzaamheid en zelfverantwoordelijkheid als belangrijke pijlers in het beleid van de gemeente Heerenveen.

De jongeren in Heerenveen hebben met de eerste stappen voor een nieuw jongerencentrum nu al laten zien dat ze de verantwoordelijkheid willen nemen en ook aan kunnen.

Voorwaarde is dat ze zichzelf redden met minimale ondersteuning vanuit de gemeente. Binnenkort worden vervolgstappen ondernomen met het vinden van de perfecte locatie, ik heb er alle vertrouwen in dat dit gaat lukken. Wel moeten de jongeren zich nu meer gaan beseffen dat dit jongerencentrum voor alle jongeren in Heerenveen toegankelijk en aantrekkelijk moet worden. Ook voor de minder valide jongeren. Deze ABC methode heeft mij laten zien dat het een groeiend proces is en dit is volgens mij een randvoorwaarde voor het jongerenwerk. Ik blijf het proces op de voet volgen. In de wijken en dorpen van Heerenveen vindt een vergelijkbaar proces plaats als het gaat om het opknappen en onderhouden van je eigen straat, buurt en of wijk. De gemeente participeert in de ideeën en plannen vanuit de gemeenschap in plaats van andersom. Het gaat om vertrouwen, enthousiasme en samenwerken.”

ABC Participatief Jongerenwerk is bedoeld voor jongerenwerkers, managers en bestuurders van welzijnorganisaties en beleidsmedewerkers die de wens hebben jongeren actief en op een hoog niveau te laten participeren zodat ze sociaal maatschappelijke competenties ontwikkelen. De methode is gericht op afspraken, houding en gedrag en kan niet alleen door middel van een eenvoudig stappenplan geïmplementeerd worden in het jongerenwerk.

Hoe de invulling van de ABC methode en daarmee de participatie van jongeren er concreet in de praktijk uitziet, ligt aan de jongeren, jongerenwerkers en managementteam. De ABC methode biedt duidelijke en praktische handvatten op alle niveaus.

“De ABC methode heeft heldere psychologische heipalen, om de betrokkenheid van jongeren, jongerenwerkers, management en bestuur te vergroten en om gezamenlijk jongeren écht te laten participeren”, aldus Paul Vlootman, directeur Caleidoscoop.

